

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál utca 13. szám.
(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel **minden egyes szóért**, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknel egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. **A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.**

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

Az igazság érdekében.

Komoly megfontolás után vettem kezembe a tollat, hogy a közelmúltban e helyen bemutatott egyik fővárosi katolikus ellenes tanügyi lap hasábjain valami *Valencsik Sándor*, róm. kath. tanító által a tanügyi köznyilvánosság elé dobott valótlanosságokkal szemben az igazat megvédelmezsem. S ha talán nagyon is nyílt és őszinte volnék kijelentéseiben, szolgáljon mentségemre: hogy nekünk szerénységét, megalkuvást nem szabad ismernünk ott, hol a Krisztus szelleme szerinti kath. tanügy érdeke kötelességszerűen parancsol velünk.

E kötelességérzet hatása alatt írom én is az alábbiakat, távol állván tőlem minden személyi tekintet, noha lehetnek egyesek, akik éppen azért, mert magam is annak a nagynevű tanférfinak figyelme folytán jutottam a kath. tanügy eme emberi erőt emésztő fókuszába, akit közvetve megvédelmezni látszanak soraim, rosszlelkűen a részrehajlás vádjával illetnek. De ezzel nem törődöm.

Szívem nem képes elviselni megtorlás nélkül a kath. intézmények és a kath. tanügy igazainak méltatlan meggyalázását. Nem tudom szótlanul elviselni azt, hogy egy oly lapban, hol minden ellen a mi katolikus, csak mérget szórnak és öldöklő tört irányítanak, egy kath. tanító, kath. szellemet, nemes intenciókat negyelve alaptalanul kicsiny bírálat tárgyává tegyen egy országos érdekű kath. intézményt, megtéppázzon jellemükben méltatlan kezével országos nevű kath. tanférfiakat és egy becsülettel működő kath. tanító testületet.

Uraim, jól jegyezzük meg, hogy a kath. tanügy mezeje politikai szempontból közömbös terület. Itt a *béke és a szeretet a fegyverek*. Ezekkel lehet itt csupán hódító hadjáratot vivni: ezek nélkül ellenségei vagyunk saját magunknak, valamint az egyház virágos kertjének: a katolikus iskolának. S akik meggon-

dolatlanságukkal, kicsinyes személyi érzékenységből, ellenségeink kezébe még fegyvert is nyújtanak: azoknak eljárása egyértelmű vétek a hazaárulással.

Ily kijelentések után, fájó szívvel konstátalom, hogy Valencsik közleménye azt jelenti, hogy Esztergomban az az ádáz személyi harc, mely immár mult év augusztus havától hol fogyó, hol megújuló erővel szolgáltatja az országos közvélemény számára kath. tanítóképzésünk végtelen kárára a szenzációs eseményeket, nem szünőben, hanem növekvőben van és immár oly jelleget öltött, amidőn az többé nem az egyházmegye, hanem az orsz. kath. tanügy kérdésévé vált.

Ez a körülmény teszi most már kötelességünké, hogy a kath. tanügy ezen országos organumában az esztergomi, kath. képzővel kapcsolatos személyharczsal, alapjában foglalkozzunk. Különösen a legutóbbi, minden tisztességes érzést nélkülöző kirohanás jelentőségét, a maga értékére redukáljuk.

Hogy pedig végeredményileg az igazságban teljes megbizonyosodásra jussunk: lássuk előbb a hajsza indító okát, alapját.

1. A magyar tanítószág küzdelmeinek régi tárgya vala az és az ma is, hogy végre-valahára a tanítói pályán is megkapja a munka, a törekvés, az érdem a maga jutalmát a fokozatos előléptetésben. Legyen tehát a mi e tekintélyes testület minden tagját nemes ambícióval töltse el s az öntökéletesedésre ösztönözze. Legyen a mi a tanítóban a hivatásszeretnek alapot, éltető tápot adjon.

2. A magyar tanítószág évtizedek óta mint megrögzött véleményt hangoztatja, hogy jó tanítókat csak azok tudnak nevelni, akik ismerik a népiskolát, akik maguk is tanítók voltak. A középiskolától menekült dilettans képzőtanárok tudhatnak talán többet, de összkészültségük a tanítóképzői tanárságra hiányos. fogatékos s nincs meg bennök soha sem az

a tiszta nem lelkesedés a népoktatásügy iránt, mint egy önképzés által magát képzőtanárra kvalifikált népiskolai tanítóban. Már pedig, hogy tanítókat lelkesedéssel lelkesedésre kell nevelni, az kétséget nem szenvedhet: ez megdöntetlen igazság.

De menjünk tovább.

3. A tapasztalás által beigazolt valóság az is, hogy a kath. tanügy nem rendelkezik elegendő világi szaktekintéllyel. És pedig ez nem azért van így, mintha a kath. tanítói kar diszes testületében nem volna elegendő értelmi és erkölcsi arravalóság, mert hogy tényleg van fölös számban, arra fényes példát adott a múlt évben megtartott országos kath. tanügyi kongresszus. Azért van kevés kath. tanügyi kiválóságunk, mert alkalom és kellő eszközök hiányával a legjobb tehetség, a legtisztább lelkesedés is parlagon hever, nem érvényesülhet.

Es nagy bűne volt dr. Komlóssy Ferencnek, az Esztergom egyházmegye főtanfelügyelőjének az, hogy a kath. tanügyért mindenkor és mindenben melegen érző szíve nem mondja, hogy a magyar kath. tanítószó, hanem a kath. tanügy ezen égető kérdéseit megmerte érteni és talán nem más s ehhez képest: e tanév elején a bíboros hercegprimás ő főmagassága elé az újja szervezett esztergomi kir. kath. tanítóképző intézethez dr. Kováts Kálmán áldozópap, igazgató és Guzsvenits János áldozár, alapvizsgázott középiskolai tanáron kívül mind világi tanfériakat véleményezett kinevezésre. Ily módon Bertalan, Dreisziger, Mócsy és Oberth a kath. tanítói karból és Vágvölgyi Ferenc (négy kiskoru gyermek atyja) a beszüntetett nagyszombati képző-tanártestületből nevezettek ki a legkegyesebben.

Emlékeznek tisztelt olvasóink, hogy annak idején a magyar kath. tanítószó nevében itt e helyen mély hódolatot, halát fejeztük ki Magyarországi bíboros főpapjának ama böles intézkedéseért, hogy éppen a millenium évében ily nagy örömet nyújtott a már-már csüggedő kath. tanítói karnak. És résztvett örömlünkben a magyar tanítói kar egyetemlegesen, köztük egyik legtekintélyesebb tanítótestület az aradvidéki, mint nem kath. egyesület, köszönő feliratban is lerotta a tanítószó hártalan halálját a bíboros hercegprimás ő főmagassága előtt azért, hogy az esztergomi tanári kinevezésekkel utat nyitott a tanítói munkának és nemes törekvésnek, tiszteletet és becsülést hirdetett a tanítói oklevelnek.

Es ebbe az általános örömben, örömben is vegyült. Esztergomban adáz személyi harc támadt amiatt, hogy egyesek elveszítették óradói állásukat s a 33 pályázó közül meg csak mindössze négyen, mondj négyen érték el céljukat s mindannyian világi tanfériak.

A sok ki nem elégitett személyi érdek, előbb az esztergomi helyi lapokban, majd az

ország egyes megtévesztett tanügyi közlönyei-ben vad haraggal tört a kinevezettek személye ellen. És Uram bocsásd meg bűnüket, most meg dr. Komlóssy Ferenc prépost-kanonok főtanfelügyelő személyének törnek és megdobálják a kath. tanítószó törekvéseinek ez élő oszlopát. A kath. tanügy és tanítószó nyílt és titkolt ellenségei tombolnak örömlünkben a látványosság fölött: mert hisz, a kath. tanügyi nagygyűlés nem várt sikere szálla az ő szemükben s jól tudják, hogy mindez a Komlóssy kártartó küzdelmeinek gyümölese. A kath. világi tanítószó meg éppen félve látják erő és tekintélyben föllépni. Ők megszokták azt, hogy e testület a képzelt elnyomatás keserveivel szívében az ő népség-katonaságuk legyen azon országos és minden egyéb mozgalmakban, melyeknek éle nem ritkán éppen a kath. egyház iskolaügye ellen irányul.

Mi tudjuk azt, hogy ezek az urak kapva-kapnak oly közleményeken, melyekkel a kath. tanügy ellen bármily alakban és formában támadást intézhetnek. De kell, hogy legyen a kath. tanítói karban annyi igaz hit, annyi kötelességérzet, hogy saját édes anyja ellen tudva avagy tudatlanul nem tör, elleneivel nem szövetezik, elleneinek fegyvert kezébe nem ad.

Elfajult szenvedély az, a mi Valencsik aláírásával megjelent közleményben kifejezésre jut. Denuncziálja Dr. Komlóssyt, leszólja Bertalan, Oberth, Mócsy tanárokat, becsületében gázol Vágvölgyinek. És az egészben, a legnagyobb háladatlansággal ítélkezik a bíboros-hercegprimás atyai szívvvel eszközölt rendelkezéseiről. Annyi rossz akarat, annyi rút irigység egy csomóban mint a szóban levő cikkben van, ritkán jelent meg közleményben.

Es ki van aláírva? Valencsik Sándor néptanító, a ki csak múlt évben nyert Esztergomban éppen dr. Komlóssy elnöklése alatt tanítói oklevelet, most segéd-tanító. A czikró tehát egy fiatal korú tanító, aki az élet-iskola komoly tapasztalásai híján erkölcsbirói fontos szerepre vállalkozik s oly hatalmas élő tölgy megdöntésére készül, mint egy Komlóssy. Jo uram, tudja-e ön azt, hogy ki ez a Komlóssy a kath. tanítószóknak: de nemcsak nekünk, hanem a magyar tanítószó egyetemének is?! Ha nem tudná, kérdezze meg attól a titkos szövetség-től, melynek nevét eszközül átadta. Azok körében igen jól tudják és így egy őszinte pillanatkban — lelkiismeretük sugallatára hallgatva — bizonyára megmondják önnek is az igazat. Mi nem dobunk követ önre, noha rászolgált, csak sajnáljuk, hogy tettével habár rövid időre is, de keserűséget okozott talán annak a szívnek, melyben a kath. tanító neve kiirt-hatatlanul van besödvé, ki megszokta viszont azt, hogy nevét minden igaz kath. tanító hálás tisztelettel vegye ajkára. Mi hisszük, hogy dr. Komlóssyban erősebb a józan meggyőződés a kath. tanítói karról, semhogy a Valen-

csik-féle támadás folytán talán ezt mondaná: »altala — benne s tetteiben látom, hogy kigyót melengtettem keblemen s — megmart«.

Összefoglalva felszólalásom lényegét, kijelentem, hogy: 1. a »Nemzeti Iskola« 5. számában megjelent Valencsik-féle cikkben *egyenes, nyílt támadás foglaltatik a kath. tanügy országos érdekei ellen*. Ölni és gyilkolni akar személyeket, de tényleg a kath. tanítóképzés tekintélyének lerántására irányul minden szava.

2. A közlemény személyi vonatkozásainak intenciója meg határozottan rossz indulatú. Szóval cikkirő eljárása megvetésre méltó, mert nem fér össze az igaz kath. tanító lelkiületével, jellemével.

Végzavunkat a becsületében megtámadott tanári testülethez intezzük, biztosítván őket arról, hogy e megtamadtatás után a tanítótság közvéleményében csak fokozódott a személyük iránt nyilvánuló tisztelet és becsülés. És fokozza ez türelmüket, éleszsze munkakedvüket, hogy minél eredményesebb működésükkel dicséretére váljanak a kath. tanítói névnek. Ha egy Mócsy, Petrovátz, Erdődy, Schultz, egykori néptanítók, országos érdekű működésükkel tiszteletet és becsülést vívtak ki nevüknek s a magyar képezdei tanár-testület kiválóbbjai közé tartoznak, mi kifogásuk lehet egyeseknek az esztergomi tanítóképző sok tekintetben ismert nevű tanári kara ellen? Azért, mert egyesek önös érdekei csorbát szenvedtek a kinevezéssel, nem lehet adáz személyi harcok prédájául dobni *elvet és közérdeket*. Meg kell szünnie az esztergomi képző tanár-testület ellen indított hajszának. Ezt a kath. tanügy országos érdeke kívánja. Az új tanár-testület hivatása magaslatán áll. Kifogástalan jellemek mind, a kath. tanítói karnak ismert alakjai. S mi kell ennél több?!

De van még egy szavunk dr. Komlóssy Ferencz prépost-kanonok úrhoz, mint a kath. tanítók országos bizottságának elnökéhez. Tisztelettel kérjük őt, hogy egy megtévesztett kartársunk könnyelmű eljárása miatt, ne vonja még jótekonny szeretetét a kath. tanítói kartól. Áldozzék a kath. tanügy oltárán a régi kedvvel, a régi ügyszeretettel. Neve mindnyájunk szívében él, s azt nem tépheti ki onnan a legmerészebb erőszak sem.

De kérjük ő nagyságát, hogy a kath. tanítótság hódoló tiszteletét ujítsa meg *Vaszary Kolos* bíboros herczegprimás Ő főmagassága előtt. Fejezze ki mély hálánkat azért, hogy a kath. tanítótság köréből nevezett ki érdemes képezőtanárokat és egyben jelentse ki, hogy a magyar tanítótság kath. meggyőződésében erős, hazaszeretetében *rendíthetetlen* s a kath. iskolákért élni-halni kész és ebben akarja a jövőben is alapját bérni a magas bizalomnak

Beke velünk!
Ember Károly,
a kath. tan. orsz. biz. alelnöke.

Sok apró alkotja a — nagyot.

Uton-utfélen hangzik a panasz, hogy a népiskola túlterheli a gyermeket. És valóban úgy is van! Sokfelét és sokat tanít és megterheli az agyat azzal is, hogy oly képzeteket töm a gyermek fejletlen agyába, melyeknek befogadására a talaj még nincs kellően előkészítve s így a képzetek hasonulása, tarsulása ingadozó, felületes, könnyen muló s gyakran nyomot sem hagyó.

A felfogás ma az, hogy mennél hamarább, mennél többet; s ebben a nagy sietésben a gyermek lelkét nem a tárgyi világhoz kötni a cél, — hanem fel, mennél magasabba emelni. Hogy ez boszúlatlan nem marad — az természetes.

A népiskola előtt ott áll a középiskola — minden egyöntetűség és szerves kapcsolat hián: *oda készíti elő növendékeit, figyelmet sem vetve amaz igényekre, melyeket joggal támaszt vele szemben az a társadalmi nagy réteg, mely el van zárva a középiskolákban nyrendő magasabb műveltség megszerzésétől.*

Érdekes azonban, hogy a középiskola mindezek daczára hangosan vádolja a népiskolat, hogy növendék-anyagát nemcsak hogy »nem kellően«, de kritikán alul készíti elő a középiskolákra.

A népiskola tehát kettős cél felé törekedett, s egyiket sem valósította meg.

Emanczipálni kell a népiskolának magát ama felfogás alól, hogy ő a középiskola előkészítője: *a népiskola nem eszköz* oly értelemben, hogy egy magasabb iskolára készítsen elő, *hanem cél. Célja oly oktatást és műveltséget adni a gyermeknek, melyre a haza minden polgárának kor- és nemkülönbség nélkül, okvetlenül szüksége van.* Ha ezt a célt alárendeli egyebeknek, feladatát nem teljesíti kellően s kötelességet mulaszt. *A népiskola* törekedjék, illetőleg ne csak törekedjék, de *legyen is önálló, független*, ekkor emelkedik feladata magaslatára... A sok könyv, a sok tudás megöli a lelket s érintetlenül hagy még valamit — a szívet.

Pedig nem kevésbé fontos dolog erkölcsileg jobba tenni a gyermeket, sőt talán fontosabb, mint tele tömni az agyat s üresen hagyni a szívet. *Korunk legnagyobb hibája, hogy nincs erkölcsi belátása, erkölcsi akarata.*

Szükségesebb volna ez irányban gondolkodni és tenni, mint a középiskola kegyét hajhászni. »Minden ország támasza, talpköve a — tiszta erkölcs.« *Szeretik a felekezeti s különösen a kath. iskolákat vádolni azzal, hogy a hittan tanítása háttérbe szorítja a reáliákat.*

Nos hát ez a vád alaptalan; a hittan tanítása pedig, ha alaposabb, úgy megszokott az iskola jellegénél fogva s bizonyára erkölcsi tekintetben áldást hozóbb, gyümölcsözőbb is.

A népiskola mindamelllett, hogy tényleg túlterhel, megfelelkezik sok egyébről.

Nem ad gondos *nemzeti nevelést*. A *nemzeti érzület nevelése nem részesül oly kellő ápolásban*, minőt megérdemelne.

Bár tény az, hogy tan- és különösen olvasókönyveinkben az újabb időktől fogva találunk oly momentumokat, melyek nemzeti irányúnak tüntetik felnevelést, de ez korán sem elég arra, hogy e tekintetben vád ne illethetné a népiskolát.

A középiskola e részben kevésbé kifogásolható. E körülményből kifolyólag azonban nem látunk melegséget a népiskolára nézve, mert a népiskolából nemcsak a középiskolába mennek át a gyermekek, hanem legnagyobb részükben az életbe lépnek ki, már pedig ezekkel szemben akkor mulasztást követett el a népiskola?

Az elemi népiskolai tanterv revíziója, mely most szőnyegen van, vetette fel bennünk e kérdéseket. *Onállóknak óhajtjuk tehát a népiskolát*, ne legyen az semmifele iskola uszályhordozója.

Valláserkölcsös oktatást sürgetünk. Allapítuk meg az erkölcsi oktatás módszerét, anyagát stb., mint az egyéb tárgynál van. *A hiányos nemzeti nevelést* emeljék a népiskolában az öt megillető polczra.

Különböen felette örvendünk, hogy a tanterv-munkalathoz a közoktatásügyi tanács a mi, a kath. iskolák számára immár egy év óta készen álló tanterveket vette alapul.

A tantervrevízió alkalmából ez ideig fölmerült vélemények között alig találtunk újat, nincs azok között egy sem, a melyet a *dr. Komlóssy Ferencz* elnöksége alatt működött revideáló-bizottság az ő két évig tartó munkalátában úgy a kath. osztott, mint az osztatlan iskolák számára készült tantervében immár érvényre nem melte volna. Sok dicsérő, sok elismerő szó hangzik fel az irányadó tanügyi körökben e munkalathoz valóra vonatkozólag, a mi csak fokozza és erősíti abbeli reményünket, hogy a nagymélt. püspöki kar szentesítése soká nem késztetik e munkalattal szemben. Mi hisszük, hogy a kath. népiskolák új tantervei mielőbb érvényre emeltetnek, s így a vallásos és hazafias kath. tanítóság az eddiginél biztosabb alapokon fog munkálhatni nem sokára már a népoktatás csarnokaiban.

Cz.

Levél a szerkesztőhöz.

Igen tisztelt szerkesztő úr!

Igazan nagy szomorúsággal olvastam a kedves »Népnevelő« jelen évi első számában, hogy ezt az érdekes lapot a kath. tanfőfiak nem karolják fel eléggé s hogy az ingyen küldötteken túl alig néhány példányban van elterjedve: pedig azt hinné az ember, hogy a csekély 3 forintos évi díjat több százan szívesen megfizetik olyanok, kiknél az a cse-

kély összeg számba is alig jöhet. De hát ezen én, mint igénytelen tanító, valamint kartársaim nem változtathatunk.

De arról már tehetünk, hogy a kiadó Társulat reánk vonatkozó panaszának oka hamarabb megszűnjék. Megdöbbenéssel olvastam a panaszokat. Tehát a »Népnevelő« két év fennállása alatt nem létesített valami nagyobb közeledést és szorosabb kapcsolatot a Szent-István-Társulat és a kath. tanítóság közt. Még azt sem eszközölte, hogy a tanítók nagy számban belépjenek a Társulatba, mely Magyarország legelső katolikus egyesülete s tagjainak csekély díjért ez értékét jóval felülmúló kiadványokat nyújt. A tanítóság még mindig nem versenyez a Társulat ifjusági iratainak és népies olvasmányainak terjesztésében.

Kedves kartársak! Szüntessük meg a nagyon is jogos panasz okait s minden irányban tegyük meg azt, a mi tőlünk telik, a magunk és a jó ügy érdekében. Lépünk be számosan, tömegesen a Szent-István-Társulatba, melynek neve kezdetben »Jó és olcsó könyvkiadó társulat« volt s ezt a nevet ma is teljes mértékben megérdemli, mert tagjainak csekély 3 forint 15 krajczárnyi évi díjért legalább 90 ivre terjedő tanulságos olvasmányokat ad s egyéb kiadványait is oly olcsón árusítja, hogy e tekintetben is hazánk összes kiadót túlszárnyalja. De ne elégedjünk meg azzal, hogy magunk belépünk, hanem ismerős polgártársainkat is ösztönözzük a belépésre s a Társulat céljainak felkarolására.

Terjesszük a Szent-István-Társulat kiadványait s főképen az ifjusági iratokat és a népies olvasmányokat. Mindezeket a kitünő tartalom és szép kiállítás mellett csekély árú is ajánlja.

Távolítsuk el iskoláinktól mindazokat a tankönyveket, melyek nincsenek benn a Szent-István-Társulat évenként kiadott hivatalos »Tankönyvek és tanszerek jegyzékében«, hiszen ez kötelességünk, mert a nagymélt. püspöki kar 1871-ben kötelezőleg elrendelte, hogy a kath. népiskolákat a Szent-István-Társulat látja el tankönyvek- és tanszerekkel.

Könyvszükségeiteinket mindenkor a Szent-István-Társulatnál szerezzük be, ezáltal is szorosabbá teendők azt a kapcsolatot, melyet a tanítók javát szíven viselő Társulat nagyon óhajt és mindig hangsúlyoz.

És kérem kartársaimat, szíveskedjenek e tárgyhoz a »Népnevelő«-ben többször hozzájárulni s idevonatkozó akár örvendetes, akár szomorú tapasztalataikat közölni.

Itt az idő, hogy felébredjünk az álomból és rázzuk le a közöny bilincseit. Lássuk be végre, hogy nem mindegy, engedelmeskedni főpásztoraink rendeleteinek vagy azokat figyelmen kívül hagyni; hogy nem mindegy, katolikus vallásos szellemű könyvekből tanítani vagy ily szellem híjával írottakat adni a gyermek kezébe; hogy nem mindegy, istenes cél-

zatú könyveket adni olvasmányul az ifjúságnak és a népnek, vagy szabadjára hagyni őket olvasmányaik megválasztásában; lássuk be, hogy a tanítónak nem szabad az ifjúságot és a népet magára hagyni. És azt is lássuk be, hogy a katolikusoknak össze kell tartaniok s a kath. egyesületekét, kivált azok elsejét, a Szent-István-Társulatot, fel kell karolniok, hogy az tagjainak és hiveinek nagy száma és sokoldalu, hathatós közreműködése folytán Isten dicsőségét, az egyház felmagasztalására s a katolikus tanügy előbbre vitelét felvirágozzák.

Egy katolikus tanító.

IRODALOM.

— **Értesítés.** Tisztelettel tudatom összes kartársaimmal, hogy az ötven (30, 20 és 10) verses népies búcsúztatók, melyeknek az 1. 8., 12—13. és 19. számuk bevezető versei Erdélyi Sándor »Temetési Énekek és Népies Búcsúztatók« című jeles munkájából lettek átvéve, a sajtót elhagyták. A nyomdai nagy költség daczára is a 11 ives és 275 oldalas munkának ára bérmentes küldéssel 53 kr. A versek több helyen eltérve a rendes szabálytól, úgy irattak, mint azt igen sok helyen a nép éneklé. Az első kiadás elfogytával csak a nyomdai költséget számítva, azon megrendelőknek, kik kívánják, az összes énekekre szóló költözött dallamokat is megküldöm. A második kiadás csak jóval felemelt ár mellett lesz kapható. Az alkalom tehát itt van, midőn egy búcsúztató 1 kr. Csak a neveket kell felcserélni és készen van, s mindenhol a plébánosoktól is elbúcsúztatva. Ily csekély ár mellett — hiszem — többé egy kartársam sem vesződik búcsúztató-irással. A megrendelést utalványon kérve (53 krt) és szíves pártolásukért esdve maradok Bussán, 1897. február hava (u. p. Szakál, Nógrádm.) kartársi szeretettel *Szokolay István*, r. kath. kántortanító.

VEGYESEK.

Kath. tanítók kérvénye. A képviselőház szombaton tárgyalta a kath. tanító-egyesületeknek dr. Komlóssy Ferencz által indított mozgalom folytán a milleniumi évnek 3, esetleg 5 évnek való beszámítása iránt a képviselőház elé terjesztett kérvényét. A kérvényező bizottság egyszerűen kiadatni véleményezte a kérvényeket a miniszternek, de a képviselőház általános helyesléssel dr. Komlóssy Ferencz képviselő indítványát fogadta el, mely szerint pártolólág teszi át a kérvényt a kormányhoz. Dr. Wlassics miniszter is örömmel fogadta a képviselőház határozatát. A részletes tárgyalását a kérvényügynek a jövő számunkban adjuk.

Jubiláló tanügybarát. Január hó 31-ik nap-

ján ritka ünnepélynek volt tanuja Nyitra-Komjáth közönsége. E napon mutatta be a Mindenhatónak áldozatát *Turcsányi Mátyás* czimzetes kanonok s komjáthi plébános áldozárságának 50 éves fordulója alkalmából. 36 évi áldásos működés alatt sok jót köszönhet szíve jóságának hitközsége. Így impozáns iskolát, három tanítónak lakást s külön kántorlakot építtetett a községnek s mindez közel 16,000 forintjába került. Ezenkívül tanítói részére 6000 frtos »Turcsányi«-féle alapítványt tett, melynek kamataiból két tanító nyer fizetési pótlékot. Azonkívül minden évben még külön 100 frittal járul a tanítók fizetéséhez. Adjon az Isten sok ilyen tanügybarátot a hazának. Nevét az áldott lelkű plébános örök időkre feledhetlenné tette. Ad multos annos!

Rendelet a tanfelügyelőkhöz. *Wlassits* Gyula kultuszminiszter körrendeletet bocsátott szét a tanfelügyelőkhöz. Felszólítja őket, hogy működésükben különös figyelemmel legyenek a tanítás sikerének fokozására és a vallásos erkölcsös nevelés biztosítására. Ezért azt kívánja tőlük, hogy nagyon szorgalmasan látogassák az iskolákat, s vizsgálják meg, hogy a tanítók fizetése a törvény rendelkezései szerint pontosan történik-e. Mert a miniszternek óhaj-tása, hogy a tanítók fizetésének rendezéséről szóló törvényt nagyon lelkiismeretesen hajtsák végre.

Követésre méltó példa. Komárommegye közgyűlési határozatban mondotta ki, hogy a vármegye területén levő tanító-egyesületek tagjai — felekezeti különbség nélkül — ha akár köz-, akár körgyűlésre mennek, a község részéről természetben szolgálendő fuvarral és 2 frt napidijjal láttassanak el. Az utóbbi évenként a költségvetésbe felveendő s elszámolása az egyesület elnöke által esetről-esetre látta-mozott és a tanító által benyújtandó igazol-vány mellékletével történik.

Báró Pongrácz Julia. A női erények leg-szebb virágai. A világba lépő leánykák részére. A magyarországi zárdák és összes katolikus nevelőintézetek növendékeinek szeretettel ajánlja 1896. október 11-ikén, Magyarország Nagyasszonyának ünnepén a szerző. E könyvecskének célja az, hogy mindazoknak, kik a női nevelő-intézetet elhagyták, sőt már a felsőbb osztályok növendékeinek is, kedves és hasznos olvasmányul szolgáljon s őket a jóban való állhatatosságra és növekedésre ösztönözze, hogy ápolja bennök az intézetben kikelt és fejlődésnek indult erényvirágokat, hogy fejlessze bennök a vallásosság, a hit, remény és szeretet, a szívtisztaság, önmegtadadás, szerénység, szelidség, lelki nyugalom, munkásság hallgatagság, rendszeret stb. erényeit s ily-

kép oda hasson, hogy az ifju leány jámbor keresztény maradjon s belőle derék honleány és erényes családanya valjék. A mű kis 8-r. 200 oldal, díszes vászonkötésben 1 frt. Megrendelhető a Szent-István-Társulat ügynökségében (Budapest, Királyi Pál-uteza 13. sz.) és a szerzőnél Pomázon (Pestm.).

Halálozás. Az ekeli r. kath. iskolaszék nevében tudatják lapunkkal, hogy jan. hó 22-én halt meg Ekelen Marcell Szilárd nyugdíjas tanító. Ő Udvarnokon, Pozsonymegyében 1808. márczius 8-án született s így 89 évet élt. A tanítói pályán 56 évig működött. Iskolaszéki elnöke méltatni óhajtván az elhunytnak Ekelen való negyvenhárom évi működését, temetését a lehető legdiszesebben tartotta meg. Az ekeli hívek pedig, kik közül csak kevés van, ki az elhunyt tanítónak tanítványa ne lett volna, részvétőket nyújtottak a legjobban bebizonyíthatni, hogy lelke üdveért ünnepies szentmisét mondattak a helybeli plebania-templomban. — Beke hamvaira!

A katolikus iskolák Amerikában a chigái kiállítás alkalmából fényesen megmutattak a világnak, hogy milyen eredményeket érhetnek el a felekezeti iskolák, ha ugyanazon életfeltételekkel rendelkeznek, ugyanazon szabadságot élvezik, mint az állami iskolák. Az egyáltalában nem katolikus szellemű, német nyelven megjelenő »Illionis Staats-Ztg« hosszabb visszapiantást vet a lefolyt chigái kiállítás iskolai részére. E visszapiantást a következő sorokkal vezeti be: Ha mindjárt ki is tesszük magunkat azon veszélyeknek, hogy az állami iskola fanatikusai kiátkoznak és legalább in iffigie megegetnek, mégis ki kell jelentenünk — és úgy hisszük, minden méltányosan gondolkodó egyet fog érteni velünk, — hogy nyilván, állami népiskoláinknak kiállítása nem allotta ki a versenyt a kath. tan-és nevelőintézetek kiállításával. És alább ezeket mondja: Gyönyörű palota mintázatok, drága tanszerek helyett (melyeket az állami iskolák kiállítása tüntetett fel) a katolikusok iskoláinknak eredményeit mutatták be. És ezek az eredmények valóban nagyszerűek. Kalapot kell emelnünk azon férfiak és nők előtt, akik minden állami segély nélkül, a nyilvánosságtól egyáltalában nem dédelgetve, sőt ellenkezőleg szűkkeblű patent-hazafiak által úton-útfélen üldözötve, pellengérré állítatva, ilyen iskolákat tudtak emelni és berendezni. Kalapot kell emelnünk azon tanítók előtt, akik szívök legmélyéből és nem a fizetés nagyságából merítik a lelkesedést hivatásukért, és akik azért ily nagyszerű eredményeket létesítettek. Ha nem is vagyunk katolikusok — végzi az érdekes jelentés — még sem tagadhatjuk meg a katolikus tankiállításától legmelegebb, minden fentartás nélkül való elismerésünket, gyógyíthatlan, korlátolt elménk volna, ha nem akarnók megvallani, hogy ezen kath. taníté-

zetek a nagy amerikai tanrendszerben teljesen és méltóképpen töltik be helyeiket. — Mi azt hisszük, hogy sok tekintetben hasonló közvélemény nyilatkozott volna meg a magyar kath. fiu- és zárdai leányiskolák mellett is, ha a kath. tanítók 100-as bizottságának előterjesztésére a nagymélt. püspöki kar iskoláink számára a millenniumi kiállítási területen egy külön pavillont állítottatott volna fel s ezáltal alkalom adatott volna kath. intézeteinknek a kiállításon való tömegesebb részvételre!

Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, mühimzések, stáció- és oltárképek, csillárok, fehérneműek, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk **Szűts és Társa,** a bibornok-érsek és Magyarország hercegprimásának udv. szállítói **Budapesten, IV., Kossuth Lajos-uteza.** Árjegyzéküket kívánatra bérmentve küldik.

RÖVID HIREK. Eötvös emlék-ünnep. A magyarországi tanítók *Eötvös-alapja* fényes Eötvös-emlékünnepet rendezett február 2-án az akadémia dísztermében. Az ünnepélyen Wlassics miniszter is jelen volt. — *Az angol iskola.* Az angol alsóházban törvényjavaslatot fogadtak el, a mely a népiskolákat egyházi alapon föl akarja segíteni, hogy a modern igényeknek megfeleljenek. Az új törvény szerint az állam minden gyermekért fizet a felekezeti iskolának öt silling, mintegy három forint segítséget. A községi iskolaadókat azonban megszüntetik. — *Tanítók vasuti kedvezménye.* A fővárosi tanárok és tanítók népes értekezletet tartottak abból az alkalmából, hogy a kereskedelmi miniszter a kedvezményes vasuti jegy élvezetét nem akarja kiterjeszteni a fővárosi tanárookra és tanítókra. Az értekezlet nemcsak anyagiilag, hanem erkölcsileg is sérelmesnek mondotta ki a miniszter leiratát, mely egvényesen kivételt tesz a fővárosi tanárok és tanítókkal, miután a székes főváros adminisztrációjának tisztviselői élvezik a kedvezményes vasuti jegyet. Az értekezlet elhatározta, hogy első sorban a budapesti országgyűlési képviselőket keresik föl, és megkéri, hogy a kereskedelmi költségvetés tárgyalása alkalmával a parlamentben tegyék szóvá ügyüket. — *Térkép az V. századból.* Érdekes, különösen pedig a tudományos világban nagy föltűnést keltő archeológiai leletre akadt a szent sir görög klastromának könyvtárnoka, Kökyliidas Cleophas. A moabiták országában fekvő Mawidan nevű régi város romjai között, a hol kutatásokat folytatott, egy mozaik padlóra talált, melynek legnagyobb része Palesztina, Syria és Egyiptom térképeit tünteti elő. A padló az V. századból való és egész új, eddig teljesen ismeretlen topografiai részleteket tüntet fel. A három ország térképe egész sereg zárda és bucsujáróhelyet mutat be, amelyek közül ma már alig egy-kettő ismeretes. A mozaik padló színe még ma is oly friss, hogy általános bámulatot keltett azzal a pontossággal együtt, a melyvel például Jeruzsálem várost és a Nilus folyását mutatja be. — *Az egyház-irodalmi iskola ünnepe.* A kassai növendék papság magyar egyház-irodalmi iskolája védőszentjének, Aranvszájú szt. Jánosnak tiszteletére január 31-én zártkörű ünnepélyes gyűlést rendezett.

Szerkesztői üzenetek.

Szimokatta. 1. Arról értesítik, de rendesei júniusban tartatnak a vizsgálatok. 2. Kérvényét azonnal beadhajta 3. Mellékletek: keresztlevél, oklevél és szolgálati bizonyítvány. — **V. R. Somogy-Tarnócán.** I. Róma; II. Oltár. — **M. M. Szatmár.** Attettem a kiadóhivatalhoz. Üdvözet. — **M. E. Szatmár.** Még nem találtam biztos adatra. Az eredményről értesítelek. — **Louginus.** Jönni fog. Most beküldött cikke általánosan ismert dolgokról tárgyal. — **K. K. Pótlólag értesítjük,** hogy muli üzenetünk csupán a kértettt népies

iratokra vonatkozik, mert tót nyelvű népiskolai könyveket tart a Szent István-Társulat. — X. Y. Ugy intézem a dolgot, hogy legközelebb sorát ejtsük. Aktuálisabb cikkek miatt késik közlése és nem egyébért. Mi nem szoktunk megharagudni, de nem is lett volna hogy miért. Üdvözlét. — Sz. J. Bodrog-Szerdahely. Kérdéseire levélben válaszolunk. — Sz. M. L. es Cs. A. Gerezd. — Annak idején jelezve volt, hogy a nagym. püspöki kar a milleniumi programból csupán a nagygyűléshez járult hozzá. Megkerestük a szerkesztőset, hogy a kép visszaküldése iránt intézkedjék. — W. I. Dorony. A nyugdíjalap tagjai egyformán 40 évi szolgálatra köteleztek, így tehát az állami és községi tanítók is. — B. S. Sata. Készséggel teszünk eleget kérésének. Eljárásunk eseményéről egy általános értesítést teszünk közzé. Kísérje figyelemmel lapunk közléseit.

N. M. Andrásida. Nem „nemakarás“ az oka, hanem a helyszüke. Aktuális dolgot kérünk, annak hamarabb adhatunk helyet. A »réztoll« ílyet is megír. Üdvözlét.

K. E. Büdöskút. A jövő szám hozza. — H. T. Bereg-Rákos. Az ily ügyekben nehezen lehet nekünk paedagogusoknak itélkezni. Mi azt tanácsoljuk: jelentse szándékát az iskolaszéknek. A faanyag a hitközségnek illi. Azért ajánljon meg illő árat. Ha a fa kertjének ártalmára van, a közigazgatási hatóság a gondnok ellenkezése daczára is eltávolíttatja azt. Az ilyen dolgot legjobb a békeség útján elintézni. — M. A. Dány. 1. Igen, 550 frt-hoz van igénye. Adja be kérvényét a kiigazítás iránt. A segédfizetés czimen adott összeget nem számíthatjuk a nyugdíjösszegbe. Csatolja díjlevele nék hitelesített másolatát. A hitelesítést az iskola hatóság díjmentesen eszközli. Ajánljuk figyelmébe az 5. számban első helyen közölt vegyes hírünket. Az 5 kros bélyegyet az árvaháza adjuk. — M. K. Ny. Komjáth. Köszönjük az értesítést. — Sz. I. Bussa. Megrövidítettük. Az ígért beváltását várjuk.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

Tótmegyerre a róm. kath. magyar tannyelvű népiskola I. osztályához tanító kerestetik. Ha állását azonnal elfoglalhatja, kap a május 20-ig tartó szorgalmi időre 68 frtot, és mosás s ágyneműn kívül teljes ellátást. Folkusházy Sándor esperes-plébános.

Szémő község róm. kath. népiskolájának I. osztályában a tanítói állomásra február 20-ig pályázat hirdettetik. Jövedelme: évi 300 frt fizetés előleges havi részletekben fizetendő. Továbbá a gyümölcsészet oktatásáért 25 frt. Lakása: egy külön szoba, melynek fűtésére egy öl puhafa adatik. Az oklevéllel felszerelt okmányok a szemői róm. kath. iskolaszékre czimezve főt. Folkusházy Sándor tótnegyeri esperes urhoz küldendők be.

Récsa Pozsonymegye) róm. kath. iskolánál megüresedett tanítói állomásra február hó 15-ig pályázat hirdettetik. Jövedelme 300 frt és 30 frt segélyképen, egy szobás lakás legszükségesebb butorral s fűtéssel. A kérvények récsai róm. kath. iskolaszékhez küldendők.

Egri érseki megye.

Tardra (Borsodmegye) egy a kántoriakban is jártas tanító kerestetik, ki az I—II-ik osztály vezetésében, egy a kántorságban a betegeskedő kántortanítót helyettesítendő. Fizetése 15 frt havidíj; mosás, ágynemű és világításon kívül teljes ellátás. Kérvények físz. Bárdossy Mihály iskolaszéki elnök urhoz intézendők. Az iskolaszék.

Besztercebányi egyházmegye.

Pallósi (Zólyomm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat márczius 15-ig nyitattik. Oktatási nyelv: magyar-tót. Összes jövedelmei: 350 frton túltesznek. Folyamodványok 50 kros bélyeggel ellátva nygtekintetű m. kir. Erdőigazgatósághoz Besztercebányára czimezve Kubányi Alajos esperes, egyházkerületi tanfelügyelőhöz Tajóra (Zólyomm.) Besztercebánya melletti küldendők.

Csanádi egyházmegye.

A csávosi róm. kath. magyar-német tannyelvű népiskolánál megüresedett tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Fizetés: 2 szoba, konyha, kamra, padlás, istálló, és 419 []-öl udvar és házikertből álló szabad lakás, 400 frt készpénz, azonkívül 18 frt a tanterem tisztogatásáért, 4 frt a lakás meszelésére, 25 frt faátalány, mely összegből a tanterem is fűtendő és 22 frt általány a tanítógyűlések látogatására. A megválasztott köteles az I. és II. osztályt önállóan vezetni, az ismétlési tanulókat a téli hónapokban heti három órában tanítani és a kántori teendőkben kisegíteni. Pályázók kellően felszerelt folyamodványaikat legkésőbb f. év február hó 12 éjg főt. Neurohr Károly iskolaszéki elnök urhoz küldjék be. Csávos, 1897. évi január 20-án. Krachtus Venczel, iskolaszéki jegyző. 2—2

Uj-Aradon a róm. kath. kántori állás elhalálozás folytán üresedésbe jöven, arra f. év február 28-ig terjedő határidővel pályázat hirdettetik. Javadalom: 1. Évi 480 frt. készpénzfizetés előleges havi részletekben. 2. Alapítványos misékért körülbelül 150 frt és községi után 4 frt 20 kr. 3. 120 frt évi lakbér, míg természetbeni lakás épül 4. 20 köbméter tüzifa. 5. A csanádi püspök ur ő méltóságától 50 frt tiszteletdíj a kántorjelöltek begyakorlásáért. 6. Több mint hatezer lélek (németajku) után a stólaris jövedelem. Zenetanítás után szép mellékjövedelemre is van kilátása. A megválasztott köteleiségei: az összes kántori teendőket végezni s miután ünnepeken mindenkor zenés misék tartatnak, ezeket vezetni s így ennélfogva a számozott illetve general bassusban teljesen jártasnak kell lennie, továbbá a népiskola felső osztályaiban rendszeres éneket tanítani. Pályázók a kántorpróbák megtartásáról annak idején levélileg értesítettni fognak. Az állás legkésőbb április hó 1-én foglalandó el. A kellően felszerelt kérvények Kristofesák Gyula apát-főesperes urhoz küldendők. Kelt Uj-Aradon, a róm. kath. iskolaszéknek 1897. évi január hó 28-án tartott ülésében. Prinz Fidéll igazgató-tanító, iskolaszéki jegyző. 1—2

Győri egyházmegye.

Veszékenyben (Sopronmegye) a róm. kath. iskolánál segédtanítói állás üresedésben van. Évi fizetés 300 frt, lakás fűtéssel. Az állást azonnal elfoglalhatja. Bösze Antal, főtanító.

Munkácsi gör. kath. egyházmegye.

A feketepataki (Beregmegye) éneklésztanítói állomásra február 12-re pályázatot hirdetek. Jövedelme: lakás, gazdasági épület, 1 teiki állomány, melynek jövedelme 60 frt, párbér 10 köből tengeri, stóla 20 frt, hitközségtől 80 frt, a többi állanségélyből remélhető. Okleveles kántortanítók a helyszínen jelentkezzenek. Davidfalván 1897. február 1. Ferencsik Miklós krajnyai esperes.

Makarián, Beregvármegyében ezen lap mult évi folyamában közölt pályázat kántor-tanítói és másodtanítói állomásra f. évi február 14-ik napjára kütetik. Az iskolaszék.

Nagyvárad egyházmegye.

Az ér keserői (Biharmegye) róm. kath. kántortanítói állomásra 1897. febr. 25-ig pályázat hirdettetik. Javadalmozása 17 kat. hold és 1217 []-öl szántó és kaszáló föld haszonélvezete, a vallásalapból 31 frt 48 kr., alapítványok után 69 frt, egyházmegyei segély czimén felévi részletekben 120 frt. Kántoralis stóla, Szabad lakás kerttel. Okleveles pályázók felszerelt kérvényeiket Bihar-Diószegre Kacvinszky Sándor esperes-tanfelügyelőhöz küldjék. Tannyelv magyar, az állomás azonnal elfoglalandó.

Pécsi egyházmegye.

Alulírott mellé egy jóhangu, magyar-német nyelvet bíró, lehetőleg oklevés segéd kerestetik, ki az összes kántori teendőkon kívül egy osztályt önállóan vezetni képes. Javadalma: ágynemű és világításon kívül teljes ellátás és havi 14 frt. Mellékesre számíthat. Állása azonnal elfoglalandó. Jelentkezhetni Hága József kántortanítónál Dunaszékcson.

Szombathelyi egyházmegye.

Bellatincei (Zalamegye) osztálytanítói állomásra pályázat hirdetik. Évi fizetés 325 frt, butorozott szoba fűtéssel. Privát oktatásért 2 családnál havonként 12 frt. Tartozik az illető a kántori teendőkhöz segédkezni Tanítási nyelv magyar. Kérvények alulirothoz küldendő Tóth László isk. elnök.

A pinkamiskei (Vasmege) plébániába kebelezett Sároszek fők-közég kántortanítói állomásra f. é február 25-iki d. u. 3 órára pályázat nyitattik a következő javadalimazással: 1. Szabad lakás két szobával, gazdasági épületekkel és kerttel. 2. 27 mérő buza és rozs = 93 frt 50 kr. 3. Két rendes fuvar széna 30 frt. 4. Ot öl kemény tüzi hasábia = 50 frt. házhoz szállítva. 5. Két hold 504 □ öl szántóföld = 25 frt. 6. 1106 □ öl rét a község által kaszálva = 30 frt. 7. Tándij 59 frt. 8. Stolaris jövedelem 5 frt 79 kr. 9. A községi pénztárból 117 frt 90 kr., összesen 411 frt 10 kr. Tannyelv német és magyar. Az állomás azonnal elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények alulirothoz nyújtandók be. Kelt Pinka-Miskén (Vasm.) 1897. febr. 3-ikán. Pauer Alajos, plébános, isksz. elnök.

Veszprémi egyházmegye.

A baboccai róm. kath. népiskola osztálytanítói állomásra pályázat hirdetik. Fizetése 300 frt a hitközségtől, 90 frt államsegély, butorozott lakás, fűtés, takarítás. Tanítónő is pályázhat. Oklevéllel felszerelt folyamodványok február 15-ig iskolaszékhez küldendő. Az állomás február 21-ig elfoglalandó. Kenyeres Lajos, plébános.

Kedves Kartársak! 15 kros, 210 lapos, praktikus Enekek, Imák, Temetési szertartásokat sziveskedjenek iskoláikba bevezetni. Vásznas 25 kr., a 11 ik ingyen. Kották Stampay, Köböikut. (Esztergom.) 2—2

Rum, finom likörök

bárki házi használatra hideg uton minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlap ingyen.

WATTERICH A., BUDAPEST.

5. dohány-utca 5.

ALAPÍTOTT 1869.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szl.) es. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.

A czég 23 évi fennállása óta

540 új orgonát

épített, melyek közül 186 esik Magyarországra, a többiit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A t. tanító uraknak, községeknek, zeneintézeteknek, iskoláknak, dalegyleteknek, kántoroknak és egyáltalában minden zenekedvelőnek ajánlom az általam készített

Iskola- és templom-orgona-harmóniumot

a mellékelt rajz szerint, melyekből az országban már több ezer van használatban, s melyekről sok elismerő nyilatkozattal szolgálhatok.

Ezen orgona-harmóniumok szép és izlésteljes tölgyfáburkolatban vannak, a szállításra fogantyúkkal vannak ellátva, igen kevés helyet foglalnak el, könnyen szállíthatók, erőteljes s igen kellemes hanggal s különösen erős belszerkezettel bírnak, s hogy ezen orgona-harmóniumok a tanító urak és iskolák által is könnyen megszerezhetők legyenek, az árakat a legjutányosabban, következőkép állapítottam meg:

Készpénzfizetés mellett:

1. sz. 4 octáv 1 változattal, Expressio	85 frt
2. > 4 ¹ / ₂ > 1 >	100 >
3. > 4 ¹ / ₂ > 3 >	115 >
4. > 4 ¹ / ₂ > 5 >	125 >

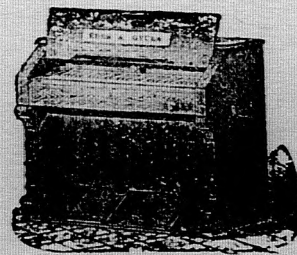
Részletfizetésre:

	a megrendeléstől számítva			
	a megrendelésnél	3 hó múlva	6 hó múlva	9 hó múlva
1. sz. 95 frt. erre fizetendő	24 frt	24 frt	24 frt	23 frt
2. > 110 > > >	28 >	27 >	27 >	28 >
3. > 125 > > >	32 >	31 >	31 >	31 >
4. > 135 > > >	34 >	34 >	34 >	33 >

A hátralékos összegről egy kötvényt küldök, mely a vevő és egy kezés aláírásával ellátva nekem megküldendő; a pénzküldemények legegyszerűbben posta-utalvánnyal történnek.

Minden hangszerért több évre írásbeli jótállás nyújtatik. Kivánatra minden nagyságu orgona-harmónium a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kiállításig, a legillendőbb s legjutányosabban szállíttatnak.

Uj rövid zongorák 300 forinttól kezdve; esetleges résztfizetésnél fele, végső esetben 1/3 része készpénzben, a hátralék-kötvény szerint egy kezessel, 10 hó alatt fizetendő. Minden bármí néven nevezendő zongora-, orgona- és harmónium-javítások és hangolások, mint minden egyáltalában e szakba vágó munkák, mindenkor a legpontosabban s legjutányosabban eszközöltetnek. Kijátszott hangszerek becsesertetnek vagy készpénzfizetés mellett átvétetnek. Megbízásokra mindenkor készséggel válaszoltatik.

ÉDER ANTAL GYULA

orgona-harmónium és zongora-gyára
Budapest, IV. kerület, váczi-utca 4. sz.

Budapest, Buschmann F. könyvnyomdája. (Harisch-bazár.)